

SUĐENJE ŠEŠELJU POČELO BEZ NJEGA

Author: IWPR
ICTY

Lider Srpske radikalne stranke hospitaliziran je nakon što mu se, zbog tronedjeljnog štrajka glađu, zdravstveno stanje ozbiljno pogoršalo.

Suđenje srpskom ultra-nacionalističkom političaru, Vojislavu Šešelju, počelo je ove sedmice bez prisustva okrivljenog, koji je hospitaliziran nakon što je oko tri sedmice štrajkovao glađu.

Šešeljevo suđenje počelo je 27. novembra, ali okrivljeni nije želio da se na njemu pojavi. A 29. novembra primljen je – kako je saopštio portparol Tribunala, Refik Hodžić – u zatvorsku bolnicu u Sheveningenu. Hodžić je rekao i da je sud bio prinuđen da Šešelja prebaci u bolnicu, jer mu je, zbog dugotrajnog odbijanja hrane, ugroženo zdravlje.

Hodžić je takođe najavio da će, ukoliko Šešelj bude u životnoj opasnosti, Tribunal biti prinuđen da intervenira. Čini se da takav stav u suprotnosti sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom i stavom koji o štrajkačima glađu imaju Ujedinjene nacije, a po kojima ljekari ne bi trebali prisilno hraniti nijednog pritvorenika koji je izričito odbio takav tretman.

Hodžić to nije želeo komentirati, ali je rekao da je pozicija Tribunala jasna.

„Mi ćemo intervenirati iz medicinskih razloga, zbog zaštite Šešeljevog zdravlja i života. To je u skladu sa politikom UN-a, pošto je u svojim kontaktima sa osobljem Tribunala i ljekarima Šešelj u više navrata iskazao želju da živi“, rekao je on.

Kako prenose njegovi politički saradnici iz Srpske radikalne stranke (SRS), Šešelj je najavio da će sa štrajkom glađu nastaviti sve dok mu ne bude uklonjen advokat u pripravnosti; dok mu ne bude dozvoljeno da nastavi da se brani sam; dok ne bude počeo dobijati sve sudske naloge i dokumenta na srpskom; te dok se njegovoj ženi ne dozvoli da ga posjeti.

Međutim, u saopštenju za štampu od 30. novembra Tribunal je saopštio da su Šešeljevi uslovi za prestanak štrajka glađu različiti i da se stalno mijenjaju, kao i da uključuju i zahtjeve poput onog da se Tribunal obrati jednoj stranoj zemlji kako bi njegovi bankovni računi bili odmrznuti.

Tribunal je takođe saopštio da je Šešelj odbio da vidi holandskog ljekara, insistirajući da ga pregleda ljekar iz neke zemlje poput Francuske ili Srbije. Ali kada je, u skladu sa tim zahtevom, 30. novembra stigao francuski ljekar, Šešelj je i njega odbio da vidi. On takođe, prema navodima Tribunala, još nije naveo ime nijednog ljekara koji bi njemu bio prihvatljiv.

Tribunal je u svom saopštenju uputio i poziv Međunarodnom komitetu Crvenog krsta i ostalim internacionalnim stručnjacima da posjete Šešelja, napominjući kako o njegovom zdravstvenom stanju redovno izvještava vladine i diplomatske zvaničnike iz Holandije i Srbije.

U samoj Srbiji Šešelj i dalje uživa značajnu podršku, pa je tako protekle sedmice imenovan i za nosioca liste kandidata SRS-a na januarskim izborima, što mu, bez obzira na haški pritvor, garantira ulazak u parlament.

Ljubica Gojčić, koja iz Haga izvještava za beogradsku Televiziju B92, izjavila je za IWPR kako smatra da su Šešeljevi razlozi za štrajk glađu „pretežno politički“ i „direktno povezani s izbornom kampanjom u Srbiji“.

„Interesantno je da je njegov štrajk glađu počeo svega nekoliko sati nakon što je srbijanski predsjednik [Boris] Tadić utvrdio datum prijevremenih parlamentarnih izbora“, tvrdi ona. „Gospodin Šešelj je u Hag došao da bi priredio šou. Vjerovao je da će haške sudije morati prihvatiti njegovu ponašanje, poput njegovih političkih oponenta u Srbiji . . . Vjerovatno je mislio da će ga takvo ponašanje učiniti popularnim u Srbiji.“

Zbog Šešeljevog odsustva sa suđenja, predsjedavajući sudija Alfons Ori (Alphons Ori) aktivirao je branioca u pripravnosti Dejvida Hupera (David Hooper) koji će ga zastupati, uz napomenu da „samoindukovano pogoršanje zdravstvenog stanja“ okrivljenog nije razlog za odlaganje suđenja. Takođe je rekao da Šešelju treba omogućiti da iz svoje pritvorske jedinice putem video-linka prati suđenje.

Tribunal je 30. novembra Šešeljevog nekadašnjeg branioca u pripravnosti, Tjarde van der Špoela (Tjarda van der Spoel), postavio za novog, nezavisnog zastupnika.

U svojoj uvodnoj riječi na ovsedmičnom početku Šešeljevog suđenja, tužiteljica Hildegard Erc-Reclaf (Hildegard Uertz-Retzlaff) rekla je da je tokom devedesetih Šešelj oživio staru netrpeljivost i nepravdu kako bi u srpski narod usadio strah i mržnju, a susjeda nahuškao na susjeda.

Ona je naglasila da je Šešeljeva namjera bila istrebljenje i prisilno raseljavanje ne-Srba u cilju stvaranja „Velike Srbije“, tvrdeći da etničko čišćenje nije bilo posljedica rata, nego njegov cilj.

Šešelj je optužen da je – sa ostalim političkim i vojnim liderima, uključujući i bivšeg srbijanskog predsjednika, Slobodana Miloševića – učestvovao u zajedničkom zločinačkom poduhvatu, čiji je cilj bilo prisilno raseljavanje ne-Srba iz pojedinih dijelova Hrvatske i Bosne – progonima, ubistvima, pritvaranjem i mučenjem.

Takođe se tereti za regrutiranje srpskih dobrovoljaca i njihovo podsticanje na činjenje pomenutih zločina. Erc-Reclafova je te dobrovoljce opisala kao vojno krilo SRS-a.

Erc-Reclafova je rekla i da je Šešelj direktno povezan sa zločinima poput masakra koji se nad oko 260 ne-Srba odigrao u Vukovaru, kao i sa napadima na civile u Sarajevu i Zagrebu, povezujući te zločine sa Šešeljevim govorima i posjetama područjima na kojima su se oni dogodili.

Ona je citirala brojne Šešeljeve intervjuje i govore iz devedesetih, pozivajući se na intervju koji je 1993. dao stanici B92 da bi ilustrovala njegove stavove o napadima na civile.

„Zašto bih imao grižu savjesti [zbog pogibije civila]?“, rekao je Šešelj u tom intervjuu. „Toliko nevinih Srba je stradalo u ovom ratu, a ja treba da brinem o pripadnicima drugog, neprijateljskog naroda? U ratu, ja iznad svega brinem za pripadnike svog naroda.“

Tužilac Danijel Sakson (Daniel Saxon) naglasio je da su Šešeljevi govori i izjave prouzrokovali akte mržnje i

nasilja širom Balkana.

„Ovo suđenje se, više no ijedno drugo koje se održava pred Tribunalom, tiče upotrebe riječi, jezika i izraza“, rekao je Sakson. „Ovo se suđenje tiče političkog govora upotrebljenog kao otrov za duše muškaraca i žena u cilju postizanja političkih ciljeva.“

Šešelj je, nastavio je Sakson, pogotovo rasplamsao emocije Srba prema Hrvatima i Bošnjacima, kvareći odnose koji su sve do 1990. bili relativno dobri.

„Da bi se takvo stanje promijenilo, da bi se Srbi nagovorili na nasilje i destrukciju, da bi se ostvarili ciljevi zajedničkog zločinačkog poduhvata, propaganda kojom se služila politička elita morala je biti ekstremna, pa je i bila takva“, dodao je Sakson. „Ovaj rat je, časni sude, vođen i riječima, a ne samo oružjem.“

Huper je odbio iskoristiti pravo na uvodnu riječ u Šešeljevo ime, napominjući kako se nada da će okrivljeni, kada bude počeo dolaziti na suđenje, biti u stanju da se sam obrati sudu. Takođe je podsjetio sudije da bi, u ovoj fazi suđenja, njihove simpatije trebalo da budu na Šešeljevoj strani, a ne protiv njega.

„[Šešelj] bi trebao biti ovdje, i ključna je stvar da on tu, na vlastitom suđenju, odigra što važniju ulogu“, rekao je Huper. „Naposlijetku, to je vjerovatno i jedino suđenje koje će dobiti, i on to zna.“

Huper je Šešelja nazvao „inteligentnim čovjekom naglašene percepcije“, ali „takođe i hrabrim“, dodajući kako se nada da će Šešelj biti u stanju da svoju ogorčenost prema sudu ostavi po strani i suoči se sa onima koji ga optužuju.

„Ja to ne mogu uraditi sam“, rekao je Huper.

Očekuje se da će suđenje biti nastavljeno 6. decembra, kada bi tužilaštvo trebalo izvesti prvog svjedoka.

Katherine Boyle izvještava za IWPR iz Haga.

Focus: Medunarodni krivicni sud za bivsu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudenje-seselju-pocelo-bez-njega>